Narodna „ČUVAJMO JUGOSLAVIJU“

Tribuna

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU. MALI OGLASNIK 20 RIJEČI DIN. 3.50 OGLASI PO SNIŽ. TARIFI. — Priopćeno po retku D 10

IZLAZI SVAKOG DRUGOG DANA U JUTRO OSIM NEDELJE
Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin, Šibenik. Telefon br. 47
Redakcija za članke i vijesti zatvara se dan prije izlaska redovitog broja.
Čekovni račun Poštanske Stedionice Zagreb br. 38.114

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1.—
PRETPLATA MJESEČNO: 12 DINARA
INOSTRANSTVO D 20. - RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

GODINA II ŠIBENIK, 10 NOVEMBRA 1934 BROJ 140

GRADSKA BIBLIOTEKA „JURAJ ŠIŽGORIĆ“ ŠIBENIK NAUČNI ODSJEK

Razne vijesti

Govor dr. Beneša o evropskoj p... ičkoj situaciji naišao je na jak od... k u talijanskoj štampi, koja ističe da ovaj govor održan hotimice u mo...entu kad se Gömbös nalazio u ...mu.

Francuski brod „Kalruan“ nasu...o se u blizini Španjolske pa su o...mo upućeni remorkeri da ga spa... . Brod je putovao iz Dakara za ...arselle.

Dr. J. Jablanović ban Primorske ...novine otputovao je u Beograd sa ...ačelnikom g. Ivičem i g. profesorom ...ipćevićem.

Zapovjednik ruske vojske na Dakom Istoku, general Blücher, odr...ó je u Moskvi značajan govor pri...odom proslave sedamnaestogodišnji...ostanka Sovjetske Rusije izjavivši ...nijedan pedalj ruske zemlje neće ...ti napušten bez borbe.

Ruža „Kralj Aleksandar“ po doz...li kralj. maršalata iz Beograda zvat ...se jedna nova ruža koju je uzgo...Jan Böhm iz Blatne.

Vjerídba španjolske princese Bea...ice, najstarije kćerke Kralja Alfonza III, sa talijanskim knezom Aleksan...om Torloniom službeno je objavlje...u Rimu. Knezu je 23, a princesi ...g.

Aleksandrov Vis zvat će se odsele ...jeći vrh Šar-planine. Vis ima 2707 ...a dosele se zvao Turčin.

Antifašistički sud u Rimu osudio ...advokata Segrea na 3 a dr Gim...rga profesora milanske univerze na ...godine zbog antifašističke propa...nde.

Berlinska teroristička arhiva ko...je pronašao i ispituje izaslanik jug...ide dr. Mogorović sadržaje vrlo o...an materijal. Vodstvo berlinske te...rističke organizacije sačinjavali su: ...Jelić, dr. Budak, E. Kvaternik. J. ...ljković, dr. Perić, M. Lorković i Sl. ...hlar. Potonja dvojica razišli su se ...zadnje vrijeme sa odborom zato su ...stali u Berlinu, dok su svi ostali ...za vremena pobjegli.

Burne demonsiracije priredjene ...u Dublinu protiv novog njemačkog ...slanika von Hulmanna pred zgra...m predsjedništva republike prigo...m predaje akreditiva, tako da je ...licija morala intervenirati.

Gdja Stavijski tražila je preko ...g advokata Giafferija da bude pu...na privremeno na slobodu. Po o...njenoj molbi nije još donijeta od...a.

Za namaknuće izvanrednih sred...va za suzbijanje bijede u Zagrebu, ...segnut će gradsko zastupstvo za ...anrednim socijalnim porezom, kao ...je to bilo prošle godine.

...rite „Narodnu Tribunu“

Ljubljanska štampa o marseljskom atentatu i putu Gömbösa u Rim

Ljubljana 10. — Komentarišući sadašnje teško stanje u Evropi, „Slovenac“ piše, da su Jugosloveni dokazali zbilja svoju punoljetnost. Dalje štampa traži da se na svaki način pronađu glavni uzročnici marseljskog zločina.

Na kraju konstatuju da je Madžarska u svoje vrijeme kategorički odbijala svoju odgovornost za ovaj atentat, dok je sada nepobitno utvrđen da su atentatori imali madžarske pasoše i da su spremani u Janka Pusti pod upravom madžarskih oficira.

Pišući o putu Gömbösa u Rim, spominje se da je u Njemačkoj bio odbijen, pa je isto doživio i u Italiji, prema pisanju same talijanske štampe.

Izgleda da je njegov put u Rim imao za cilj posredstvo Mussolinija kod Male Antante za simpatije prema Madžarskoj. Ali je Mala Antanta dovoljno dokazala da je dosta jaka, i da ona pazi dobro da se krivci primjerno kazne, i da se nesmi dozvoliti opetovanje (afera falsifikatora).

Mnogobrojni zločini VMRO se otkrivaju

Sofija 10 — U Petričkom i Čustendilskom okrugu još uvijek vlasti živo tragaju, po želji samog naroda, za žrtvama svirepih zločina V.M.R.O.

Prema obavještenjima do sada je pronađeno oko 90 lješeva. Sve ove ubili su članovi V.M.R.O. — Nastavlja se istraga u pogledu pronalaženja do sada zaostalog oružja.

Pitanje petroleja u Mandžuriji

London 10. — Engleska vlada saopštila je petrolejskim preduzećima sadržinu note Japanske vlade o petrolejskim izvorima u Mandžuriji.

U ministarstva spoljnih poslova i ministarstvu trgovine traže se novi načini za intervenciju kod Japanske vlade.

Sastanak dr. Schuschnigga i Gömbösa

Beč 10 — Danas su se sastali austrijski savezni kancelar dr. Schuschnigg i madžarski ministar predsjednik Gömbös. Ovom sastanku prisustvovali su austrijski ministar inostranih poslova i madžarski ataše u Beču.

Do sada nije poznat rezultat ovoga sastanka.

Švicarska štampa o Saarskom pitanju

Pariz 10. — Švajcarski list „Gazet de Lozanna“ pišući o Saarskom pitanju, kaže između ostalog, da Evropa svakako traži jedno što brže rješenje Saarskog pitanja radi prirodnih i političkih razloga.

I svi ostali listovi pišu o potrebi što skorijeg rješenja ovog važnog pitanja.

Uspomene na Kralja Aleksandra

Dječije i mladičke godine Kralja Aleksandra — Kako je Kralj Aleksandar vaspitavan u Petrogradu — Kraljevićevi sni o budućnosti — Budžet budućeg kralja od 25 rubalja — Dobar drug — — Susret u Beogradu. —

Među bezbrojnim uspomenama na kralja Aleksandra se svojom zanimljivošću ističe uspomena školskog druga blaženoupokojenog kralja u Paškom korpusu u Petrogradu G. A. Mollera, koji sada živi u Baranowiczima u Poljskoj.

G. A. Moller priča o tom, kako je budući kralj provodio dječije godine:

„Prve uspomene na pokojnog kralja. . . Peti razred Paškog korpusa u Petrogradu. Za vrijeme predavanja nam je došao upravitelj korpusa i rekao nam je: „U vaš razred će ući srpski kraljević Aleksandar!“ Malo kasnije se u našem razredu zaista pojavio nov učenik — petnaestogodišnji dječak opalješnih obraza, s krasnim dubokim očima. Slučajno je u mojoj klupi bilo prazno mjesto i kraljević Aleksandar je sjeo pored mene. Svi učenici petog razreda su se brzo sprijateljili s došljakom, s kojim smo se odmah prema tradicijama, koje vladaju u korpusu, počeli oslovljavati s „ti“. U novom učeniku je naš razred našao dobrog, milog druga, koga smo svi ljubili.

Kraljević je bio oduševljen jahanjem, rado je gimnasticirao, volio je lov i predavanje vojničkih predmeta. Sjećam se kako nam je često pričao o svojoj ljubljenoj brdovitoj Srbiji, o srpskoj vojsci i nekoliko puta mi je rekao: „Znaš, kad bih bio kralj (tada još nije bio prestolonaslednik) i kad bi izbio rat, htio bih da komanduješ armadom!“ Njegova želja se ispunila: komandovao je srpskom armadom.

Kraljević Aleksandar je bio kod nas u petom, šestom i sedmom razredu i kad je prešao u specijalan razred bio je pozvan u Srbiju već kao prestolonaslednik.

Budući kralj Jugoslavije je vrlo skromno stanovao kod učitelja korpusa, prvo kod potpukovnika Ričkovog, kasnije kod potpukovnika Černojerova. Kralj Petar je slao sinu na sitne troškove samo 25 rubalja mjesečno, da sina nauči skromnosti i štednji. Tek u sedmom razredu je počeo kraljević stanovati u Zimskoj palati. Sa svojim školskim drugovima je kraljević živio vrlo prijateljski i učestvovao je u svima njihovim nestašlucima.

Sjećam se kako smo u našem razredu odlučili da na satu istorije ne odgovaramo na učiteljeva pitanja, što smo u našem jeziku nazivali „odbijanje“. Učitelj istorije Rudolf Ignjatović Manžinski (otac budućeg načelnika GPU) kao prvog je prozvao kraljevića.

„Zašto ne odgovarate Vaše Visočanstvo?“ pitao je učitelj.

„Ništa ne znam“, — odgovorio je kraljević.

Za to je budući kralj Jugoslavije dobio jedinicu (jedinica je u Rusiji bila najgora ocjena) — možda prvu i posljednju u svom životu. I drugi učenici nisu htjeli da odgovaraju. Svi su bili kažnjeni, među njima i kraljević.

S kraljevićem sam se ponovo sreo 9 marta 1910 g., kad sam vršio službu kao komorski paž na carskom ručku, kome je prisustvovao srpski kralj Petar I i njegov sin Aleksandar, tada već prestolonaslednik. Kraljević je poslije ručka prišao nama, svojim školskim drugovima iz korpura, srdačno se s nama pozdravio i rekao, da se često sjeća škole i školskih drugova.

Poslije toga se G. A. Moller dugo vrijeme nije sreo s kraljevićem Aleksandrom. Vidjeli su se tek u vremenu, kad je Aleksandar već bio regent. Bilo je to poslije ruske revnlucije, kad se G. A. Moller našao kao izbjeglica u Jugoslaviji.

G. A. Moller priča dalje:

Kad sam stigao u glavni grad Jugoslavije, otišao sam u kraljevski dvor i upisao sam se u knjigu posjeta. Drugog dana mi je uručeno od dvorskog maršalata pismo, u kome mi je maršal dvora javio, da me kraljevski regent zove u audienciju u 6. sati po podne. U određeno vrijeme pojavio sam se u dvoru. Krilni adutant me je otpratio u dvoranu za audiencije. Ušao je kraljević-regent, koji se samo malo izmenio, i ostao uvek isti dobri Aleksandar.

Kraljević me primio vrlo srdačno i pozvao me je na ručak. Kad sam Ga oslovio „Vaše Kraljevsko Visočanstvo“ uzviknuo je: „Mollere, zar se ne stidiš da tako nazivaš svog starog školskog druga? Za tebe sam bio i uvek ću ostati samo Aleksandar.“

U Jugoslaviji sam dobro živeo, ali sam stalno težio za Poljskom, za mojom rodnom grudom. Na poslednjoj audienciji kraljević mi je rekao:

„Za mene si kao na otsustvu. Kad budeš hteo vrati se.“

1923. godine mi se rodio sin. Prema kraljevoj želji to sam Mu javio odmah je stigao odgovor: „Molim da mu se da ime Aleksandar. Ja sam kum.“

Banditi-rusioci mira

Južni slaveni poslije konačnog ujedinjenja 1918 u jednu državu Jugoslaviju, nakon svakovrsnih peripetija, kao državna cjelina u svom začetku, pokazali su se potpuno sposobnim, da sami sobom upravljaju.

Nitko nije uto vjerovao, najmanje oni koji su osjetivši se pogođeni u l ličnim interesima radi toga jedinstva, te da bi se po njihovom mišljenju ubrzalo raspadanje Jugoslavije, nastojali su to raspadanje pospiješiti, ne birajući način nit sredstva.

Uistinu, zarobljeni krajevi jugoslovenskih naroda, koji su do tog doba stenjali u tuđinskom ropstvu su bili odlično sredstvo eksploatacije, — Bojeći se pokreta i težnje za jedinstvom tuđinski gospodari umjetnim načinom htjeli su da stvore takovu atmosferu, koja i u slučaju kad bi se Južni slaveni našli na okupu, da njihov opstanak bude kratkotrajan. Tom politikom u prvom redu nastojalo se je sugerirati i imputirati neka nesposobnost samoupravljanja, iz koje kao logična posljedica mora proizići u prvom redu, unutrasnje negodovanje a odmah zatim kapitulacija i raspad.

Svi koji su nato računali bili su oni vječni ugnjetači i stoljetni uzurpatori slavenskih naroda. To je bila dominirajuća grupa. — Pored ove postojala je još jedna a to je bila ona, koja se je požudno osvrtala na Jugoslovensku obalu, od početka do kraja njenih granica. Jedni i drugi protivno principu čovječštva, za postignuće cilja svojih težnja, upotrebljavali su neprirodno podoziva sredstva, skopčana sa veoma teškim djelima, koja su kulminirala do najgnusnijih zločina. Grupa koja je vladala porobljenim krajevima Južnih slavena, pored smišljene politike, sistematski provođene, težnjom da se među njima podržava međusobna netrpeljivost i trvenje, ona je usto upotrebljavala još i krajnja sredstva terorske strahovlade, nemilosrdno uništavajući hrvatske, slovenske pa i srpske velikane narodne borce koji su mogli ili htjeli da očuvaju naroda e tekovine ili su težili za jedinstvom. Žrtve su bile mnogobrojne, ali i cilj neprijatelja donekle se je postigao tim, što se je poslije svake žrtve za neko vrijeme barem stvarao prividan mir a među narod se je ulijevao neizmjeran strah.

Ona druga grupa slavenskih neprijatelja koja nije vladala, sasma drugim načinom radila je, uticala i nastojala da zamami i zavede porobljene slavene osob to Jugoslavensku obalu.

Logično je da pod svim ovakvim uticajima, kojima su bili izloženi Južni slaveni, jedva su se snalazili veliki umovi, a da i ne govorimo o širim narodnim slajevima.

Pored svega toga, kada su se Južni slaveni konačno ipak ujedinili nakon svjetskog rata, samosvijest je progovorila izrazitije nego što se je očekivalo, pošto ne samo da su se pokazali potpuno sposobnim da vladaju sami svojom državom, već ih je u stečenoj slobodi prožimala misao, da su do tog doba bili vječni robovi tuđinskog gospodstva i davala im je snažnog poleta, kojim su naglo kročili ka savršenom uređenju, tako da su na veliku žalost i rszočaranje svojih neprijatelja, iz dana u dan postajali sve jači i moćniji. — Naravno da je i tuđinski uticaj ostavio svoje tragove.

Bilo je redovnih sinova naše domovine, koji su se pod tuđinskim jarmom dovinuli visokim položaja i slavospjeve pjevali tuđinskim gospodarima, ili su stjecali milost da opće sa najvišim krugovima ugnjetača. Neki od ovih nakon preokreta, nijesu se mogli pomiriti mišlju da mora biti onako kako to vrijeme iziskuje i čelični duh narodni, kojeg je ponižavajućim epitetom prozvao „vlahom“. Oni se nijesu mogli pomiriti mišlju, da je propalo upravljanje „galantnih“ tuđina, njihova raskoša i sjaja, gdje su igrali ulogu visoke plemenite gospode, te samim tim kao takovi da su služili tuđina koji je otale mnogo lakše vladao našim podjarmljenim narodima i da su upravo oni sprečavali prirodni proces, koji je vodio ujedinjenju, i tako omogućavali to vjekovno ropstvo, a lukavi tuđinski gospodari, da su ih baš zato upotrebljavali kao odlično sredstvo, te ih zato što su ih trpjeli obavezali nerazrešivim sponama. — Jedinstvom Južnih slavena, porušili su se temelji njihove plaćeničke uloge, pak su mnogi od njih postali apsolutni i otvoreni neprijatelji stvorenog poretka. I pored toga što su bili sramotna izdajnička ljaga u našoj krvavoj mučeničkoj historiji, nijesu se obzirali da novim grijesima postaju dva puta izdajice svog naroda.

Tuđinski gospodari, kao na posljednje sredstvo, naročito su računali sa ovim njihovim privrženicima izdajicama Jugoslovenske narodnosti, u potpunom uvjerenju da u slučaju ako se južni slaveni nekada ujedine, a po njihovom planu i vjekovima stvaranom pregnuću, ako država sama po sebi ne propadne, to su imali izvršiti ovi njihovi plaćenici, računajući da je narod ostao vjeran njihovom visokom rangu, i položaju i „velikaškom“ imenu. Ali su se obostrano prevarili. Oni su sve to stvarno bili, ali samo pod tuđinom koji je s njima zajedno na najgnusniji način oskvrnuo najviše naše svetinje i ideale, a rekapitulacija je logična. Ko da sluša i povodi se za onima na koje i sama pomisao, grozom prožima dušu?

Haos i tešku poslijeratnu opću krizu, naš narod je shvatio bistrom pronicivošću i postavio ih na svoje mjesto, znajući da je to sveopća svjetska posljedica rata, ali isto tako, nije htio da ju dovede u vezu sa svojim opstankom, niti da utiče na njegovu slobodu, a u koliko ga nije mimoišla, nada se, da će se sve to popraviti ili naprosto, on to sve odbija otporom duha i djelom svojih ruku.

Zar nijesu ovo dovoljni dokazi svim neprijateljima Jugoslovenskih naroda, da im je zaludu jurišati na sveta prava opstanka, pošto time ga inače samo ozloređuju, do prezira i mržnje.

Nakon što se nitko nije za njima poveo u domovini, od samo nekoliko plaćeničkih izdajica, stvorila se je prosta razbojnička družina, koja uz moralnu i materijalnu potporu naših neprijatelja vrši najgnusnija zločinstva dajući im karakter „političkih boraca“. To u stvari nije drugo već bijesna osveta, nad vlastitim narodom, ubijajući ga nemilesrdno, ali prokletstvo narodno već davno je nad njih palo i čeka samo, da zakon pravde izvrši svoje. Posljednji najteži ogavan zločin ovih razbojnika, čitavi svijet je zabezeknuo, napose nemalu Evropu. Udarac nama namijenjen je bio čitavomu svijetu, pošto izvršitelji i pokretači jedno samo su mislili, da Jugoslavija to neće „izdržati“, a Evropu da će zahvatiti krvavi plamen rata kao vrhunac cilja razbojničkih težnja.

Što radi Evropa u ovom času? — Iz prostih obzira kurtoazije osuđuje, sažaljava i strepi. Tu i tamo, neki jači povik i ništa više. Zar je to dovoljno? Zar tako mora ostati? Nikako! Evropa više nego ikada u ovim slučajevima teške društvene i moralne dekadence koja ugrožavaju opstanak ne jedne nacije, već svakog pojedinog čovjeka, dužna je povesti računa o rušiteljima mira i čovjekovog opstanka, te solidarno mora istupiti, da se kazne svi vinovnici ovih i ovakvih gadnih intriga u kojima se prosti zločinci upotrebljavaju, za njihovo izvršenje.

Ako to Evropa propusti ovaj put učiniti, onda mi Slaveni ne možemo drugo zaključiti, već da je čitava Evropa leglo bandita, daleko od težnje za kulturnim i civilizatorskim razvojem čovječanstva, daleko od doba kad narodi polažu puno povjerenje u ruke svojih vođa i za Evropu se nebi mogli kazati drugo, već da je u potpunoj društvenoj dekadenci, čije će neminovne posljedice biti grozno gorilsko klanje i rušenje moćnih imperija, ali uvjeriti će se buduća Evropa da su Južni slaveni ipak sposobni postojati.

M. I.

Muzika kao elemenat pri izgrađivanju nacionalne svijesti

I. Prišlin

Za nas Slavene vrlo je važno to, da posjedujemo bujno razvijen smisao za muziku. Sve ono što je sastavni dio muzike kao cjeline i zasebno je toliko živo istaknuto u slavenskoj duši, da ono postaje njen neodjelivi atribut. Tako na primjer — dinamika. Ona je popraćivala od vijekova razvitak i pomicanje svih naroda. Pa kao što i svako proživljavanje u sebi sadržaje čas življe čas slabije akcente opće dogadjajnosti, tako i duša, koja je u fazu proživljavanja ušla, trza se sad slabijim sad jačim akcentima. No takove akcente ne možemo ni zamisliti izolovanim od svih onih valova kao spojnica samih akcenata. I ti valovi gibanja su ili talasanje svega onoga, što čas u životnom zatišju, a čas u životnoj izmučenosti nad proživjelim peripetijama i kolizacijama čovjeku ili lice osmijava krepčanima utjehe, ili ga mrači pod navoranim brazdama čela nad posjetom minule prošlosti. Dinamika je u muzici živ izraz refleksija uslijedjelih nad impresijama životne putanje. Dinamika je ušla u ljudsku dušu kao reakcija umne duhovne sposobnosti na spontanu intuiciju pjesničke ljudske prirode. Čas je ona zrcalo, u kojem se ogledaje praiskonska težnja naša za sticanjem realizacije težnja naših, koje u izbijanju svome ne potiču maštu našu na kapitulaciju u njenom dogledavanju, već je naprotiv još i potenciranu; a čas je je ona kao zrcalo impulsivnosti onoga života, koji vrije žarkim vrutkom, da pretoči u sebi gigantski momenat raznih osebina. Da, Slaveni su bili borci najdubljeg ganuća a i najveće vatre; bili su pobornici za pravdu herojskih motiva, a opet i za pobjedu najčišće emocije. A oni su se kao uvijek — borili. I meditacija i osmjeh ljubavnog susreta, i pobjeda, i pad — sve je kod njih izraženo neprestanim dizanjem i padanjem. Pa baš ovo dizanje i padanje, crta dinamičku liniju kao nit, koja može svakog časa da zadrhti titranjem, kad napetost prestane, ali koja može i svakog časa da pukne.

S druge strane i sama melodika — izražena dizanjem i spuštanjem glas — dakle mijenom visine glasa, izra žuje napetost radnje. Bujna melodik odraz je bujnog proveljavanja krst rećih misli na podlogu refleksija k smosa u mikrokosmosa, kako ga ind vidum zapaža. Svaka radnja, svak akcija stvara nužne izazov nutrinj koja da se odlnči, kako ima da izra zi nastale utiske. Jer ljudska duša ostaje spram ničesa pasivna. A c život skup je susreta pojedinaca životnim suputnicima ili sa onim, št to suputništvo izgradjuje, zaokružu ili zaprema. Pa u čemu leži ta velik važnost melodike? Eto, ona izražu svojim amplitudama oscilaciju ljudsk duše, ona prokazuje slatki bol osj ćajnoga, on iznaša gorčinu radost kad joj je izmaći; ona ne taji niš Ona je linija one pjesme, koja je p tila najvjernije životnu liniju čovjek vu. I narod bogat izražavanjem muzici, bogat je izražavanjem život I narod, u kojeg je pjesma sumorn zvukova, proživio je samu sumornos Jer inače je ne bi bio mogao iz s be odraziti, u onoj pjesmi, koja nastala u pobudama prolazni životn

Poznata je osebujnost narodne pj sme u svih slavenskih naroda. K Romana i Germana nema nikakov naročitih pomaka unutar melodičk slijeda. A da ne govorim i o neki harmoničkim momentima, koji slije podvrgavaju svoje uslove ustaljen doktrini, kako ju je razvitak harm nije onamo od 17. stoljeća stalno svojio. A i prije, što je bilo, imalo da posluži kao priprava čistoj do trini, koja je naišla na principe i z kone u svakog autora jednako zastu pane i poštivane.

(nastaviće se)

Kapu i šešir
kupite kod:
TVOKAPS
najbolje opskrbljenog tvorničkog skladišta
STALNA CIJENA tiskana je na cedulji u svakom komadu

Predlog za potpomaganje siromašnih u Splitu

Na sjednici finansijskog odbor gradskog vijeća, pretresano je i usv jeno da se uvedu novi nameti za p trebe oko zbrinjavanja i potpomag nja siromašnih, bolesnih i nezapos nih Po tom predlogu treba da uvedu takse na posjet javnih lokal na pozorišne i kino ulaznice, takse firme, namet na plaće svih vrsta novnika, državnih, samoupravnih i p vatnih, radnika i penzionera.

Svi ovi nameti su minimalni i kreć se po jednoj skali, koja je predlog pridodata. Na taj način želi se da svoj gradskoj sirotinji unekoliko obe bjedi pomoć za vrijeme ove zime.

U SSSR se gradi nov stratostat

Moskva — Uskoro će se završi projekt novog sovjetskog stratostat koji će dobiti ime „Osvjahim 2“. bim novog stratostata će biti jedan po puta veći nego stratostata „Os viohim 1“. Gondola je predviđena tri lica, komandanta, pilota i naučn radnika. U slučaju havarije mogu p tnici za 25 sekunda izaći na kr gondole i spasiti se parašitima.

GRADSKE VIJESTI

KINO „BALKAN" prikazuje još samo danas subota: Jedini tonski snimljeni film o životu i posmrtnim svečanostima Blaženopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja".

Sniženе cijene: 2, 3, 5 din.

U nedjelju: velefilm iz studentskog života „Bura". Režija: Cecil B. de Mille.

EPISKOP g. Dr. IRINEJ ĐORĐEVIĆ otputovao je u četvrtak uveče za Beograd, gdje će održati besedu u Saborncj crkvi u nedjelju, a zatim predavanje koje će se prenositi preko radia i to u 5 sati pos. p.

G. TIBOR DUKES, profesor gradske glazbene škole u Splitu, preuzeo je časove violine u „Muzičkoj školi" filharmon. društva „Kolo". — Upisi i prijave vrše se dnevno u uredovno vrijeme. — Uprava.

UDRUŽENJE PENZIONERA održaće u nedjelju 11 t. mj. komemorativnu sjednicu u Sokolani na Poljani Kralja Petra u 11 s. prije podne.

Ovim se putem pozivaju svi članovi udruženja, da prisustvuju ovoj žalobnoj sjednici.

SVA gg. IZVRŠUJUĆI ČLANOVI ORKESTRALNE SEKCIJE filharmoničkog društva „Kolo", neka se izvole javiti društvenom dirigentu u subotu, dne 10 o. mj. u društvenim prostorijama „Kola" u 8 sati na veče. — Iz Uprave.

NARODNA ŽENSKA ZADRUGA održala je sinoć u svojim prostorijama sastanak kome su prisustvovale sve članice, i o kome smo mi već pisali. Na ovom sastanku pored ostalog govorila je o životu i radu blaženopočivšeg Kralja Aleksandra I Ujedinitelja prof. gđica Anka Grubišić. Sve članice su pažljivo saslušale ovaj lijep tužan govor, i na kraju trokratnim Slava Kralju-Mučeniku" odale poštu blaženopočivšem Kralju.

MARIJA ud. IVANA NESANOVIĆA preminula je u srijedu 7 t. mj. Sprovod će biti u Orebiću 9. t. m. Ožalošćenoj obitelji naše iskreno saučešće.

Svečani pomen blaženopočivšem Kralju

Juče je u stolnoj crkvi Sv. Jakova održan u 10 sati tridesetodnevni pomen blaženopočivšem Kralju Aleksandru I. Ujedinitelju.

Pomen je služio preuzvišeni biskup g. Dr. Mileta uz asistenciju ostalog svještenstva. Na pomenu su pjevala tri hora: M. F. D. „Kolo", hor Jadranske straže i hor sjemeništaraca. Prisustvovali su: komandant mjesta pukovnik g. Božić, sreski načelnik g. Broz, predsednik gr. pog. g. Dr. Grubišić, predstojnik gradske policije g. Zaklanović i ostale zvanične ličnosti. Zatim predstavnici svih društva i ustanova, cijeo oficirski kor i velika masa svijeta. Prostrana crkva je bila prepuna, a veliki dio naroda stajao je pred crkvom, gdje je bila postrojena jedna četa pješadije i gradska glazba.

Poslije pomena održana je svečana misa za Nj. Vel. Kralja Petra II. koju je isto tako služio preuzvišeni biskup g. Dr. Mileta. Na kraju je M. F. D. „Kolo" otpjevalo državnu himnu.

Poslije svršene službe, gradska glazba je ispred crkve otsvirala pogrebni marš.

Za vrijeme pomena sve radnje su bile zatvorene, i sva nadleštva nisu radila.

Dovršenje Sokolskog Doma

Ovih dana dovršiće se sasvim novi sokolski dom. Sada se još samo rade sitniji poslovi, tako da će već do 1. decembra biti potpuno gotov.

1. decembra ustanoviće svečano otvaranje, koje će usljed žalosti biti što skromnije. Prije podne će se održati svečana sjednica sokola, a zatim će biti polaganje zakletve svih članova Nj. Vel. Kralju Petru II.

Istog dana posvetiće se spomen ploča, koja će biti postavljena na dom sa reljefom blaženopočivšeg Kralja, čijim se imenom i zove ovaj dom. Više samog reljefa biće napisane historijske riječi blaženopočivšeg Kralja „Čuvajte Jugoslaviju".

Slika blaženopočivšeg Kralja u naravnoj veličini, koju je Sokol dobio na poklon, zauzimaće počasno mjesto u novom sok. domu.

Cijenjenom Uredništvu!

Dio grada oko crkve Sv. Frane i oko Preparandije, māda u centru, dobija poštu, a prema tome i Vaš cij. list, tek oko 11 sati prije podne, dok drugi dijelovi dobijaju dva puta prije podne i to u 8 i oko 11 s.

Molimo Vas da Vi posredujete kod tamošnje uprave pošte, da se svima građanima bar u centru, jednako dijeli pošta, a ne jednom dva puta, a jednom samo jedanput, i to tek oko 11 s. što je razumije se vrlo nezgodno, à naročito u pogledu primanja novina.

„Građanin"

POSTAVLJENJA. Perović M. Krsto, učitelj iz Preka postavljen je za učitelja u Zagrebu.

Perović K. Jozica, učiteljica iz Preka postavljena je za učiteljicu u Zagrebu.

Lončar Todor postavljen je za učitelja u Erveniku (biogr. srez).

Radovanović F. Antun postavljen je za učitelja u Vrgadu (Biograd.)

Juras J. Toma postavljen je za učitelja u Sestrunju (Preko).

Pešušić M. Marija postavljena je za učiteljicu u Krapnju (šibenski srez)

Ostojić P. Marija postavljena je za učiteljicu u Tribunju (šibenski srez)

Priopćeno *)

OTVORENO PISMO

Preuzvišenom gospodinu
Dr. J. MILETI, Biskupu u Šibeniku

Mjeseca septembra o.g. Vaša je Preuzvišenost usmeno preko Preč. Kanonika Don Nikole PLANČIĆA javila, da je naša dugogodišnja bolna i žalosna žalba viseća kod najvišeg Crkvenog Rimokatoličkog suda u Rimu t. j. kod Sv. Kongregacije Koncila riješena u pogledu ostavštine naše sad pok. tetke Adele DELFIN, a koju su ostavštinu baštinili sad pok. Don Nikola TABULOV TRUTA Apoštolski Protonotar i Prepozit Stolne Crkve i živući Don Ivan BJAŽIC Kanon. i gradski župnik, a ova dvojica djelomično istu ustupili Biskupsk. Sjemeništu u Šibeniku. i da prestanemo zanovjetati. Čudnovata je Preuzvišeni ta Vaša logika kad nazivljete zanovjetanjem Božicu pravde u koju mi razbaštinjeni potomci Delfinove porodice tvrdo vjerujemo da će ova nad krutom nepravdom pobjediti, time što će najviši Crkveni Rimokatolički sud u Rimu ne gledajući u brk ko je ko, dati svoj pravedni i nepogrešivi sud kojemu će mo se pokoriti i pokloniti. Na ovu Vašu poruku zatražili smo od Vas Preuzvišeni pismom od dana 6 oktobra 1934 da nam dostavite, za naše daljnje vladanje pismeno riješenje kako je to Vama po službenoj dužnosti bilo naloženo. Kako do danas nijeste našem traženju udovoljili, a na naše pismo ni odgovorili, to ovime ponovno od Vas tražimo i molimo pismeno riješenje inače ćemo smatrati, da je ta vijest neistinita i namjerna podvala, radi čega ćemo se potužiti Sv. Stolici, pod čiju zaštitu i mi kao Rimokatolički vjernici pripadamo.

Šibenik, 8 novembra 1934.

Sa poštovanjem
za porodicu pok. Ivana Delfina
DJENKO DELFIN

*) Za članke pod ovom rubrikom uredništvo ne odgovara.

Novinski papir za umotavanje prodaje se u tiskari E. Vitaliani.

Subotnja novela

Alfons Gouber: *Nar. G.*

Automobilski defekt

Konrad je još od svog najranijeg djetinjstva posjedovao neizlječivu odlučnost prema učenju i radu. Bio je jedinac vrlo bogatog veleindustrijalca, te si je taj luksuz lako mogao priuštiti..

„Što da ti kupim za rođendan", pita on nježnu malu Edwinu.

„Najradije bi željela auto dobre marke".

„Želiš li jedan veliki Lancia?"

„O ne, radije mala kola marke Opel". Sa dva sjedala, posve intimno!"

„Bez šofera?"

„Kolima ćeš naravno ti upravljati!"

„Ali ja uopće ne znam šofirati!"

„Onda ćeš to naučiti . . . Meni za ljubav!"

U Konradu se pobudila stara odlučnost prema radu i težnja za uobraženošću. No svako izmotavanje je bilo bezuspješno. Za jednu ovakovu divnu malu ženicu mora čovjek poduzeti i nemogućnosti.

Četiri nedjelje kasnije zaustavio se pred Edwininom vilom jedan prekrasan mali „Opel". Za volanom je sjedio Konrad. Edwina je bila oduševljena. Sama spoznaja da je primorala svoga ljubimca na rad učinilo ju je ponosnom.

Zaljubljeni par otišao je na tri dana na putovanje. Konrad je šofirao izvanredno. Putovanje između bregova i dolina bilo je božanstveno. Edwina je klicala od veselja, ali iznenada zamukne njeno radosno smijanje. Motor je krčao, stenjao, pucao, zujao tek od vremena na vrijeme, dok konačno nije sasvim prestao.

„Da li se nešto dogodilo?" upita lijepa žena bez naročitog uzrujavanja.

„Da".

„No onda ustani i pogledaj što je s kolima!"

„Zašto? Pomoći i onako ne mogu".

„Šta? Pa ti umiješ da barataš s motorom?"

„Naprotiv o tome nemam ni ciglog pojma!"

„Ali ti si to učio?"

„Ne".

Ovaj odgovor djelovao je na Edwinu poput udarca bodeža. I tako je ona sad sjedjela pod oporim podnevnim suncem, između bregova, udaljena u najmanju ruku dvadeset kilometara od najbližeg hotela.

„Ali za ime Božje, zar nisi računao s mogućnošću da će motor dobiti defekt?"

„Naravno", odgovori mladi čovjek i zapali sasvim mirno cigaretu. „Ali sam se oslonio na to, da će nas na tom putu sigurno svakih deset minuta susresti koji auto. Valjda će se naći netko, tko će nam urediti motor".

„Tako? Ti si sigurno utvarаš da će neki stranac radi tebe otpuzati pod motor, da se tako umrlja sa uljem i benzinom?!"

„Radi mene valjda ne. Ali za ljubav tvojih lijepih očiju sigurno!"

„Kako to misliš?"

„Ja ću otići časkom u ovu lijepu četinarsku šumu da učinim nekoliko snimaka ove prekrasne okolice".

„A ja?"

„Ti ćeš međutim ostati ovdje te ćeš igrati usamljenu automobilistieu, čiji motor je zadobio defekt. Prvi prolaznik u autu biće sretan da može ići na ruku jednoj ovakvoj divnoj damil . . . Stoj, već čujem zujanje motora. Sada ću se izgubiti za pola sata. Budi spretna, ljubavi moja!"

On zgrabi svoj kodak, te se brzo izgubi u šumi.

Edwina je gledala za njim sa kiselim podsmjehom. Ovakav nečovjek On nju ovako hladnokrvno ovdje ostavlja i kakvo razočaranje. To je jenčina i cinik prvog reda!

Šetnja kroz šumu bila je lijepa prijatna. Konrad je učinio šest snimaka i onda se povratio hladnokrvno k svome autu, pjevajući neki šlager.

Kola su bila na istom mjestu. Ali gdje je njegova mala ženica? Pogođen okretao se Konrad na sve strane. „Edwina gdje si?" povikao je on nekoliko puta. Samo jeka je odgovorila, djevojka je bila isčezla.

Približi se autu. Za volan je bio zataknut komad papira. Konrad je čitao retke što je napisala u brzini neka strana ruka.

„Pokvareni auto ostavljam, ali ranjeno srce ću ipak ponijeti sa sobom, jer ono traži temeljitu reparaturu. Nadam se da će mojim stručnim i brižnim postupcima poći za rukom da opet postepeno dovedem u red, božanstvenu, ali nešto zapuštenu malu mašinu . . ."

Podmirite pretplatu!

U STARO-KATOLIČKOJ CRKVI održala se sinoć svečana misa i zdravljenje u pomen blaž. pokojnog Kralja. U samoj crkvi napravljen je grob sa slikom Kralja-Mučenika, tako da izgleda kao jedan mali mauzolej. Inače je crkva svakog dana otvorena sve do ponedjeljka u veče.

G. FILIPI DINKO kontrolor pošte Šibenik darovao je ovdašnjem Sokolu jednu veliku sliku o dočeku Šibenčana na Perkoviću prilikom prolaska Dvorskog voza sa tijelom Kralja-Mučenika.

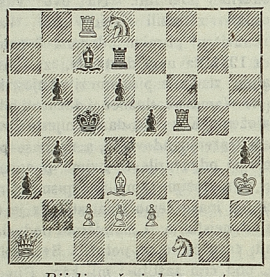
Prodaja prekobrojnih konja kod Uprave državne ergele „Vrana“

Na osnovu naređenja Gospodina Ministra Poljoprivrede Broj 71.258/III od 11 oktobra o. g. a na osnovu čl. 89 Zakona o drž. računovodstvu održati će se u skraćenom roku kod Uprave drž. ergele „Vrana“ dne 18 novembra 1934 u 10 časova javna usmena licitacija za prodaju prekobrojnih konja.

Uslovi mogu se viditi kod Uprave ergele svakog radnog dana od 8—13 časova. Uprava drž. ergele „Vrana“

ŠAH

Sastavio dr. Pero Trifunović

Bijeli vuče i daje mat u 3 poteza.

Bijeli: Kh3, Df1, Tf5 i c8, Sd8 i f1, Ld3, Pc2, d2 i c2.

Crni: Kc5, Td7, Lc7, Pa3, b4, b6, d6, e5, h4

SPORT

Splitski »Hajduk« u Šibeniku

Poslije dužeg vremena u nedjelju ćemo imati prilike da vidimo renomirani tim splitskog Hajduka u prijateljskom susretu sa našim Osvitom. Hajduk dolazi sa kompletnim prvim timom, te će naša publika imati prilike da vidi stare prekaljene borce na zelenom polju.

Osvit će izaći sa svojim najboljim timom, koji se, sudeći po posljednjim utakmicama, nalazi u izvrsnoj formi. Mi smo uvjereni da će Osvit izvući častan rezultat, ako bude zaigrao kako treba i kako umije. Igračima predstoj teška dužnost da u borbi sa slavnim Hajdukom, bivšim prvakom države, u čijim redovima igra više reprezentativca, pokažu koliko je napredovao footbalski sport u Sibeniku, i da časno zastupaju boje Šibenika.

Utakmica će početi u 2.30 s. Cijena ulaznicama je 5, 10 i 15 din.

Sudac će se odrediti prije početka utakmice, a prema dogovoru klubova.

Oglas licitacije

„Kod Banovinske bolnice u Šibeniku održat će se dana 6. decembra o. g. u 11 sati pre podne prva ofertalna licitacija za sledeće nabavke: a) govedine, teletine i janjetine, b) kruha, c) mleka, d) svih drugih živežnih namirnica, t. j. tjestenine, riže, kafe, šećera masti svinjske, ulja maslinova i. t. d., te stočne hrane, sode i petroulja, a za vreme od 1. janura do 30. juna 1935. godine. U isti dan i sat održat će se i licitacija za nabavku e) peradi i kokošijih jaja, f) raznog svežeg i suhog voća, g) krumpira, kupusa i drugog zelja, a za vreme od 1. januara do 31. marta 1935. godine. Za potanje obavijesti neka se zainteresovanici obrate Upravi bolnice za vreme uredovnih časova.“

Upravnik bolnice: Dr. MACHIEDO

NOVA KNJIGA:

Sokolski slet u Zagrebu 1874-1934

Poznati sokolski publicista Hrvoje P. Macanović u Zagrebu izdao je Spomenicu ovogodišnjeg velikog Jubilarnog sokolskog sleta u Zagrebu, najvećeg sleta našeg Sokolstva, najveće slične priredbe na jugoistoku Evrope. Knjiga je velikog kvart formata, na prvoklasnom ilustrovanom papiru, sa 152 stranice, bogato ilustrovana sa 144 slike. Uredio je Spomenicu i napisao najveći dio prosvjetar sokolske župe Zagreb i pročelnik sletske propagande H. Macanović, ali su u njoj i odlični prilozi naših sokolskih vođja, među ostalima i E. Gangla, dr G. B. Angjelinovića, dr O. Gavrančića, dr A. R. Pichlera, dr L. Popovića, S. Džamonje, Č. Mileusnića, dr H. Werka, S. Vrdoljaka. Svega 42 saradnika. Slike su prava remek djela najboljih zagrebačkih fotoreportera. Spomenica prikazuje sve sletske događaje, pripreme, gradnju prekrasnog sokolskog Stadiona dolazak gostiju, svečanosti, utakmice, (sa slikama pobjednika i svima uspjesima), plevačke i gimnastičke akademije, javne nastupe, povorke, sletske vježbe. Sve što je stvorilo veliki i nezaboravni ovogodišnji Jubilarni slet u Zagrebu. U knjizi je sabrano mnogo praktičnih podataka, savjeta i uputa, što će sve pomoći budućim priredjivačima sletova i sokolskih zborovanja. Cijena je lijepo uvezanoj knjizi 45 Dinara, broširanoj 35. — Naručuje se kod pisca H. Macanović, Zagreb, Medulićeva ulica 18 a. Novac pošaljite unapred na ček. račun Pošt. št. u Zagrebu 37.846. Toplo preporučamo ovu najnoviju sokolsku knjigu.

Prodaje se motor Harley Davidson 1200 kubica sa prikolicom, odlična mašina u dobrom stanju vrlo jeftino. — Obratiti se Pavličević kuća Marotti. — Šibenik.

Prodaje se lovački pas ptičar englenski pantier 3-4 godine star. Upitati Put Matije Gubca. Zadružna kuća.

Stan od 3 sobe, kuhinje i nuz-prostorije na vrlo lijepom položaju na obali unajmljuje se odmah.

Traži se stan od dvi sobe i kuhinje u Varošu.

Obratiti se: Tiskari E. Vitaliani i Sin.

Najvažnije radio emisije

Subota

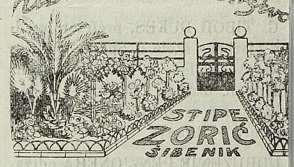
17.— *Strasburg* Sinfonie. 19.25 *Wien* Bruckner. 19.30 *Varšava* Melodien. 19.50 *Presburg* Opereta. 23.30 *Luxemburg* „Mireille“.

Nedjelja

17.— *Beograd* prenos predavanja Dr. Hajdina. 21.50 *Leipzig* Meister konc. 19'20 *Wien* Arie. 23.- *Teulouse* Opereta.

Ponedjeljak

20.— *Brussel* Sinfonie. 20.15 *Budapest* Philharmonie. 20.15 *Wien* Sinfonie. 23 30 *Toulouse* Fantazie.

Restauracija „Jadran“ Mandalina

novo preuredjena i opskrbljena svakovrsnim vrućim i hladnim jelima kao i raznim domaćim pićem. Preporuča se za posjetu.

KUGLANA
PROSTORIJE ZA PLESOVE.
NAJUMJERENIJE CIJENE

GRGO ČULAR ispitani majstor
ŠIBENIK

Proizvodnja vjenaca i buketa iz prirodnog cvijeća, te izradjivanje vještačkog cvijeća. Prodaja raznog naravnog i umjetnog cvijeća. ZRADBA BRZA, SOLIDNA I MODERNA. CJENE UMJERENE. Narudžbe se primaju u ul. Kr. Tomislava 52. i cesta 12 Lipnja 493.

Slom njemačkog carstva

nastavak)

Car je podigao glavu i činilo se kao da je ugodno iznenađen ovim „srednjim“ predlogom svoga sina. Zatim pogleda generale, ali njihova šutnja mu iznova pokvari raspoloženje.

Međutim je stigao pukovnik Heye, kojega je istog dana car bio poslao da konsultira mišljenje komandanta svih regimenta i svih odjeljenja što su se nalazili u Spa. Heye je donio beznadne vijesti: vojnici ne će više marširati ni protiv neprijatelja ni protiv boljševizma. Oni ne traže drugo, već bezodvlačni i bezuvjetni mir.

Optimizam von Schulenburga ponovno dolazi do izražaja.

— Nije istina. Nije moguće. Vi ne poznajete vojnike sa fronte, a najmanje one u šančevima. Oni nikad né će izdati cara. Bit će dovoljno da se on pokaže. . . .

Gröner mu energično upada u riječ.

— Zar možda želite vidjeti, kako masa pijanih dezertera vodi svezanog cara u Berlin? Ako ste pripravni da preuzmete tu odgovornost, slobodno Vam je . . . .

Von Schulenburg obori glavu.

Car neprekidno ponavlja, da ne će otputovati, već da će sačuvati krunu Prusije. Međutim oko 2 sata popodne stigne vijest koja sve strahovito prenerazi. Hinze neobično blijed napusti telefonsku sobicu i saopći da je berlinska vlada oglasila preko agencije Wolff svrgnuće dinastije Hohenzollern. Sve je svršeno.

Car se digne i čisto sablasnog izgleda reče: „Evo, gospodo, što znači povećati prestiž i moć ustavnog režima. Oni mi veleizdajnički zadaju udar u leđa. Briše me se sa pozornice njemačke istorije, a da me se prethodno nije ni saslušalo. Oni to rade zato da bi mogli uvjeriti čitavi svijet kako je njemački car u času pogibelji dezertirao. To je i suviše podlo, moja gospodo“.

Svi šute, a Gröner, koji je inače zagovarao ideju abdikacije, izgleda ganut.

Kronprinz, koji se nalazio tu, stavi ruku ocu na rame i reče: „Još sve nije svršeno. Tražim da me se pošalje da uvedem red među vojskom u Kölnu i želim da se potraži način kako bi se poništila nedostojna proklamacija u Berlinu.

— Ne želim građanski rat. Otputovat ću.

Kronprinz odluči smjesta otputovati u glavni stan u Luksemburgu skupa sa von Schulenburgom.

— Pravo je — reče car — da sada više nego ikada bude jedan Hohenzollern na svome mjestu. —

I rastadoše se.

Razgovori su se nastavili u tri sata poslije podne. Car se povukao u svoju sobu htijući biti sam.

Nije teško pogoditi koje su mu sve misli oblijetale glavom.

— Ja više ne odgovaram za ličnu sigurnost carevu. Skupine pobunjenih vojnika idu prema Spa. Ja ne znam šta će se dogoditi kad se sastanu sa vojskom, koja ovdje čuva dvorac koja je razmještena po varoši, a jo je ostala vjerna caru. Ideja za povratak u Njemačku je propala; n ostaje druge nego da se car sklon na neutralno zemljište. Ja za tu svr hu predlažem Holandiju. —

Posljednja je riječ izrečena. Ta riječ označuje put careva progonstva. . . .

Zatim se svi skupa zaputiše prema Kaiserovoj sobi.

U tom času počinje da govori Hindenburg, a car to smatra kao znak da je sve propalo, kad se taj ve odlučio da saopći definitivnu odluku.

— Žalosna mi je dužnost saopćit Vašem Veličanstvu da se odreče prijestolja i da se sklonite na holandijsko tlo. —

(nastaviće se)

„ILS“ INDUSTRIJA LIJESA
TVORNICA SANDUKA - ŠIBENIK
Skladište svakosvrsnog materijala. Prodaja na veliko i malo uz najpovoljnije dnevne cijene i uvjete. Telef. br. 30.

Štampa i vlasništvo: Odlik. Drž. Zavod Tisk E. VITALIANI i SIN, Šibenik Odgov. urednik. Hamilkar Vitaliani